

## Analitička obrada sastavnih delova serijskih i monografskih publikacija u Narodnoj biblioteci Srbije

Subject analysis of component parts of serials and books in the National Library of Serbia

Bojana Veselinović<sup>1</sup>, Ivana Jašović<sup>2</sup>

Narodna biblioteka Srbije, Beograd, Srbija / National library of Serbia, Belgrade, Serbia

<sup>1</sup> veselinovic.bojana@nb.rs

<sup>2</sup> ivana.jasovic@nb.rs

### Informacije o članku / Article Info

Primljen / Received 30. 6. 2023.

Prihvaćen / Accepted 10. 8. 2023.

Dostupan online / Available online: 10. 12. 2023.

### Ključne reči / Keywords

Narodna biblioteka Srbije, analitika sastavnih delova serijskih i monografskih publikacija  
National Library of Serbia, subject analysis

### Sažetak / Abstract

Izrada bibliografija (od 17. veka pa do modernog doba) predstavlja način opisivanja knjiga i drugih vidova publikacija i njihovo klasifikovanje po određenim standardima, sa ciljem da pruži dovoljno informacija o određenom delu. Od završetka Drugog svetskog rata, sa povećanjem broja različitih izdanja na teritoriji tadašnje države, javlja se potreba da se na jednom mestu vrši izrada specijalnih bibliografija različitih publikacija, kako bi se korisnicima omogućio uvid u celokupno izdavaštvo tadašnje zajedničke države. Ovaj posao je nastavljen i posle osamostaljenja Srbije, u Narodnoj biblioteci Srbije (NBS). Pored izrade bibliografija monografskih i serijskih publikacija, u NBS-u se vrši i izrada bibliografija članaka i priloga iz stručnih časopisa. Za ovaj posao je zaduženo odeljenje Serijskih publikacija, tačnije Odsek za analitičku obradu članaka, kao posebna organizaciona jedinica. U okviru ovog odseka, pored izrade bibliografija, vrši se i izrada bibliografija članaka iz zbornika, CIP članaka, ali i poslovi revizije bibliotečkog fonda i prevod UDK tablica.

Creating bibliographies (from the 17th century to modern times) is a way of describing books and other types of publications and classifying them according to certain standards, with the aim of providing sufficient information about a certain work. Since the end of the Second World War, with the increase in the number of publications on the territory of the newly formed state, there was a need to create a unique database of bibliographies of publications, in order to provide users with insight into the entire publishing activity of Yugoslavia. This work continued even after the independence of the Republic of Serbia, in the National Library of Serbia (NLS). In addition to creating bibliographies of monographic and serial publications, the NLS also creates bibliographies of articles and content from professional journals. The Department of Serial Publications, more precisely the Subject Analysis Subdepartment, is in charge of this work as a separate organizational unit. Within this department, in addition to the creation of bibliographies, bibliographies of articles from proceedings, CIP of articles (professional classification of articles from serial publications of articles), revision of the library collection, and translation of UDC (Universal Decimal Classification) tables are carried out.

### 1. Izrada bibliografija od završetka Drugog svetskog rata do raspada Jugoslavije (JUBIN)

Nacionalna bibliografija predstavlja popis izdavačkog sadržaja jedne zemlje, a u skladu sa međunarodnim standardima za izradu bibliografija. Nacionalne bibliografije se uređuju u nacionalnim bibliografskim centrima, a cilj je da se pruži što potpuniji prikaz celokupnog izdavaštva jedne države. Bibliografije se rade u okviru:

- posebnih odeljenja/sektora nacionalnih biblioteka,
- posebnih centara koji su u službi nacionalnih biblioteka i

### 1. Creation of bibliographies from the end of the Second World War to dissolution of Yugoslavia (YUBIN)

The national bibliography is a list of the publishing content of a country, in accordance with international standards for creating a bibliography. National bibliographies are edited in national bibliographic centres, with the aim to provide as complete representation as possible of the entire publication of a country. Bibliographies are being made within:

- Special departments/sectors of national libraries,
- Special centres that are in the service of national libraries,

- nacionalnih bibliografskih centara, tj. instituta. (Lubas & Koskas, 2022)

Po završetku Drugog svetskog rata na prostoru tadašnje Jugoslavije nije došlo do osnivanja jedinstvene – nacionalne biblioteke, koja bi obavljala funkciju centralne biblioteke za sve republike koje su tu državu sačinjavale. Kako nacionalne biblioteke, po republikama, nisu mogle da obavljaju ovu funkciju, osniva se institucija koja je bila zadužena za prikupljanje svih izdatih publikacija na teritoriji tadašnje države, kao i za izradu bibliografija monografskih, serijskih publikacija, kao i članaka iz serijskih publikacija. Ova ustanova je osnovana 1949. godine, prvo kao Bibliografski institut Federativne Narodne Republike Jugoslavije, a kasnije kao Jugoslovenski bibliografsko-informacijski institut (JUBIN).<sup>1</sup> Uredbom Vlade FNRJ od 1949. godine, Institut dobija status savezne institucije.

Glavni zadaci Instituta su bili prikupljanje, istraživanje, obrađivanje bibliografske građe, kao i izdavanje tekućih bibliografija Jugoslavije.

Tekuća bibliografija Jugoslavije za članke iz stručnih časopisa, koju je uređivao Institut, sastojala se iz nekoliko serijskih publikacija. To su:

- Bibliografija Jugoslavije. Članci i prilozi u serijskim publikacijama. Serija A (društvene nauke),
- Bibliografija Jugoslavije. Članci i prilozi u serijskim publikacijama. Serija B (prirodne i primenjene nauke) i
- Bibliografija Jugoslavije. Članci i prilozi u serijskim publikacijama. Serija C (filologija, književnost, umetnost i sport).

Bibliografije serija A, B i C izlazile su tromesečno. Pored njih Institut je na godišnjem nivou izdavao i:

- Bibliografiju Jugoslavije: Knjige, brošure i muzikalije te
- Bibliografiju Jugoslovenskih serijskih publikacija: izlazila je jednom godišnje, sa posebnim kumulativnim registrom.

JUBIN je vršio izdavanje ISBN/ISSN<sup>2</sup> brojeva, a imao je i licencu za prevod i izdavanje UDK tablica.<sup>3</sup>

U Institutu se obavljala i retrospektivna konverzija centralnog kataloga stranih publikacija u Jugoslaviji

- National bibliographic centres, i.e., institutes. (Lubas & Koskas, 2022)

After the end of the Second World War, there was no establishment of a unique – national library on the territory of the former Yugoslavia, which would perform the function of the central library for all the republics in the country. As the national libraries of the republics could not perform this function, an institution was established which was in charge of collecting all published publications on the territory of Yugoslavia at that time, as well as creating bibliographies of monographs, serial publications, and articles from serial publications. This institution was founded in 1949, first as the Bibliographic Institute of the Federal People's Republic of Yugoslavia, and later as the Yugoslav Bibliographic and Information Institute (YUBIN).<sup>1</sup> By decree of the FNRJ Government from 1949, the Institute received the status of a federal institution.

The main tasks of the Institute were the collection, research, and processing of bibliographic materials, as well as the publication of current bibliographies of Yugoslavia.

The current Yugoslav bibliography for articles from professional journals, edited by the Institute, consisted of several serial publications.

- Bibliography of Yugoslavia; Articles and contributions in serial publications; Series A (Social Sciences),
- Bibliography of Yugoslavia; Articles and contributions in serial publications; Series B (Natural and Applied Sciences), and
- Bibliography of Yugoslavia; Articles and contributions in serial publications; Series C (philology, literature, art and sports).

Bibliographies series A, B, and C were published quarterly. In addition to them, the Institute annually issued:

- Bibliography of Yugoslavia: Books, brochures and musicals, and
- Bibliography of Yugoslav serial publications: published once a year, with a special cumulative register.

<sup>1</sup> JUBIN je bio jedina ustanova u Jugoslaviji koja je posedovala celokupni fond izdavačke produkcije cele tadašnje države.

<sup>2</sup> Jedinstveni identifikacioni brojevi monografskih, odnosno serijskih publikacija po međunarodnom standardu

<sup>3</sup> Univerzalna decimalna klasifikacija (UDK) je jezik indeksiranja dokumenata u formi klasifikacione sheme koja obuhvata čitav univerzum znanja, a celokupna shema je prikazana kroz sistem UDK tablica. UDK je namenjen predmetnom opisu i indeksiranju sadržaja informacionog izvora bez obzira na nosač, oblik, format ili jezik.

<sup>1</sup> YUBIN was the only institution in Yugoslavia that owned the entire national fund of publishing production of the entire country at that time.

od 1919. godine. Od 1969. godine JUBIN počinje sa izdavanjem bibliografije prevoda u SFRJ, od 1971. godine Bibliografiju zvaničnih publikacija SFRJ, a od 1974. godine i Bibliografiju roto štampe i stripova.

Nestankom SFRJ, a kasnije i Savezne Republike Jugoslavije, dolazi do gašenja mnogih ustanova zajedničke države, a pravne i administrativne funkcije se sele na organe Republike Srbije. Narodna biblioteka Srbije, kao centralna depozitna biblioteka Republike Srbije, preuzima deo poslova za koje je bio zadužen JUBIN, tačnije, izradu bibliografija monografskih, serijskih publikacija, kao i bibliografija članaka iz serijskih publikacija. Osim toga, preuzima i izdavanje međunarodnih standardnih identifikacionih brojeva za publikacije (ISSN, ISBN...).

Tokom druge decenije 21. veka donose se zakoni koji regulišu odnose između izdavača i NBS (tj. Matice srpske), pre svega kroz Zakon o obaveznom primerku (Народна скупштина Републике Србије, 2011b), što je bio i jedan od glavnih preduslova da se izrada bibliografija vrši “sa knjigom u ruci (de visu)”. Na ovaj način omogućeno je da celokupni izdavački fond Republike Srbije bude deponovan u NBS, kroz Zakon o obaveznom primerku, i na taj način se mogao obraditi, katalogizovati, a zatim i pružiti na uvid korisnicima. Tako su stvoreni uslovi da većinu poslova koje je obavljao JUBIN preuzme Narodna biblioteka Srbije. Ovo je značilo da je NBS “usvojila” poslove i zadatke JUBIN-a (izrada tekućih bibliografija, izdavanje ISBN/ISSN brojeva, prevod i izdavanje UDK tablica i mnoge druge).

Od 2005. godine u Narodnoj biblioteci Srbije počinje izrada bibliografija monografskih i serijskih publikacija, a u okviru Odeljenja serijskih publikacija oformljen je poseban Odsek za analitičku obradu članaka, čiji je primarni zadatak bio izrada tekućih bibliografija za članke i priloge u stručnim časopisima. Na ovaj način se zadržao kontinuitet objavljivanja bibliografija, kao i unos i obrada stručnih članaka u časopisima. Od tada, do danas, bibliografije se objavljuju svake godine.

Zvanično, prva bibliografija članaka i priloga iz stručnih domaćih časopisa u Narodnoj biblioteci Srbije je bibliografija za 2003. godinu, a objavljena je 2005. godine. Od tada, pa do danas, ove bibliografije se objavljuju u kontinuitetu, za svaku godinu.

YUBIN assigned ISBN/ISSN numbers<sup>2</sup> and had a license to translate and issue UDC tables.<sup>3</sup>

The Institute also dealt with the retrospective conversion of the central catalogue of foreign publications in Yugoslavia since 1919. From 1969, YUBIN began publishing a bibliography of translations in the Socialist Federal Republic of Yugoslavia (SFRY), from 1971 the Bibliography of Official Publications of the SFRY, and from 1974 the Bibliography of comics and roto printing.

When SFRY ceased to exist (1992), and later also the Federal Republic of Yugoslavia (2006), many institutions of the joint state were shut down, and legal and administrative functions were transferred to the bodies of the Republic of Serbia. The National Library of Serbia (NLS), as the central depository library of the Republic of Serbia, took over part of the work for which YUBIN was in charge, more precisely, the preparation of bibliographies of monographic and serial publications, as well as bibliographies of articles from serial publications. In addition, it also took over the assignment of International Standard Identification Numbers for Publications (ISSN, ISBN...).

During the second decade of the 21st century, laws were passed that regulate the relations between the publisher and the NLS or Matica srpska,<sup>4</sup> primarily through The Legal deposit of publication law (Narodna skupština Republike Srbije, 2011b), which was one of the main prerequisites for creating bibliographies “with a book in hand (de visu)”. In this way, it is possible for the entire publishing fund of the Republic of Serbia to be deposited in the NLS, and to be processed, catalogued, and then made available for users. Thus, the conditions were created for the National Library of Serbia to take over most of the work that YUBIN managed. This meant that the NLS “adopted” the jobs and tasks of YUBIN (creation of current bibliographies, issuance of ISBN/ISSN numbers, translation and publication of UDC tables, and many others).

Since 2005, the National Library of Serbia has started creating bibliographies of monographic and serial publications, and within the Department of Serial Publications, a special Subject Analysis Subdepart-

<sup>2</sup> A unique numeric identifier assigned to monographic or serial publications

<sup>3</sup> Universal Decimal Classification (UDC) is a document indexing language in the form of a classification scheme that encompasses the entire universe of knowledge, and the entire scheme is displayed through a system of UDC tables. UDC is intended for the subject description and indexing of the content of the information source, regardless of the carrier, form, format or language.

<sup>4</sup> Matica srpska is the oldest scientific, literary, and cultural society based in Novi Sad (Vojvodina). Matica srpska popularizes and develops art, science, and literature.

## 2. Organizacija i poslovi

Jedan od poslova koje je Narodna biblioteka Srbije preuzela od JUBIN-a je i izrada bibliografija za članke i priloge iz stručnih časopisa. Ovaj posao se obavlja u posebnom odseku koji se nalazi pod okriljem Odeljenja serijskih publikacija, a koji se naziva Odsek za analitičku obradu članaka. U okviru odseka radi 10 bibliotekara različitih struka (1 bibliotekar savetnik, 7 viših bibliotekara i 2 bibliotekara), kao i 2 knjižničara (1 viši knjižničar i 1 samostalni knjižničar)<sup>4</sup>. Deo zaposlenih u ovom odseku je preuzet od JUBIN-a, a deo je naknadno zaposlen. Osnovno zaduženje ovog odeljenja je izrada CIP<sup>5</sup> zapisa za članke, kao i tekućih bibliografija za članke i priloge iz domaćih stručnih časopisa. U sklopu izrade CIP zapisa i tekuće bibliografije vrši se i izrada normativnih datoteka za autore. Pored ovih poslova, zaposleni vrše i izradu bibliografije članaka iz zbornika, a obavljaju i poslove revizije fonda. Jedan deo zaposlenih u okviru ovog odseka je učestvovao i u projektu prevođenja najnovije verzije MRF UDK,<sup>6</sup> kao i postavljanju platforme Srpski UDK onlajn.

Po ugledu na nekadašnji JUBIN, radi lakše organizacije i efikasnijeg obavljanja poslova, zaposleni su na osnovu svog primarnog obrazovanja i vrste oblasti koje obrađuju podeljeni u tri serije:

- Serija A (društvene nauke) – radi na analitici članaka i priloga iz oblasti društvenih nauka: bibliotekarstva, filozofije i religije, ostalih društvenih nauka (sociologija, pedagogija i obrazovanje, pravo, socijalna zaštita, vojni poslovi, kao i geografija i istorija),
- Serija B (prirodne i primenjene nauke) – radi na analitici članaka i priloga iz oblasti: računarstva, ekologije, matematike, fizike i astrofizike, hemije, biologije, medicine, tehnike, poljoprivrede, ekonomike domaćinstva, saobraćaja, hemijske tehnologije i tehničkih nauka (mašinstvo, građevina, saobraćaj...) i

ment was established, whose primary task was to create current bibliographies for articles and contributions in periodical journals. In this way, the continuity of the publication of bibliographies, as well as the entry and processing of professional and scientific articles in journals, was maintained. Ever since bibliographies have been published every year. Officially, the first bibliography of articles and contributions from domestic journals, published in the National Library of Serbia, is the bibliography for 2003, published in 2005. Since then, these bibliographies have been published continuously, for each year.

## 2. Organization and areas work

One of the tasks that the National Library of Serbia took over from YUBIN is the preparation of bibliographies for articles and contributions from professional journals.

This work is carried out in a special unit under the Department of Serials, called Subject Analysis Subdepartment. Within the Subdepartment, 10 librarians of different professions are employed (1 consultant librarian, 7 senior librarians, and 2 librarians), as well as 2 library technicians (1 senior library technician and 1 independent library technician).<sup>5</sup> Some of the employees in this Sub-department were taken over from YUBIN, and some were employed subsequently. The main task of this Subdepartment is to create CIP records<sup>6</sup> for articles, as well as current bibliographies for articles and contributions from domestic professional journals. As part of the creation of CIP records and the current bibliography, normative files for authors are also created.

In addition to these tasks, the librarians also prepare the bibliography of articles from the proceedings, and they also carry out revision of the fund. Part of the employees within this department also participated in the project of translating the latest version of the MRF UDC,<sup>7</sup> as well as setting up the Serbian UDC online platform.

<sup>4</sup> Broj zaposlenih je dat na osnovu poslednjeg Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji poslova u Narodnoj biblioteci Srbije iz 2019. god. (Народна библиотека Србије, 2019).

<sup>5</sup> Cataloguing in Publication – jedinstveni zapis u bazi koji pruža informaciju o lokacijskim, sadržinskim i bibliografskim karakteristikama određene publikacije ili nekog njenog dela. Prvi pravni akt kojim je regulisano sprovođenje katalogizacije u publikaciji je Zakon o izdavanju publikacija (Sl. glasnik RS, br. 37/91) i Zakon o biblioteko-informacionoj delatnosti (Sl. glasnik RS, br. 34/94). Prema Stručnom uputstvu o katalogizaciji (Sl. glasnik RS, br. 86/12), CIP zapis se izrađuje za biblioteko-informacionu građu koja se nalazi u završnoj fazi pripreme za štampu i objavljivanje, a objavljuje se u papirnoj ili elektronskoj formi.

<sup>6</sup> Međunarodna standardna referentna baza UDCMRF (Universal Decimal Classification Master (Reference File)) objavljuje Konzorcijum UDK sa sedištem u Hagu. Prevod je napravljen sa engleskog originalnog srednjeg izdanja UDCMRF.

<sup>5</sup> The number of employees is given on the basis of the latest Rulebook on the organization and systematization of work in the National Library of Serbia from 2019 (Narodna biblioteka Srbije, 2019).

<sup>6</sup> Cataloguing in Publication – a unique record in the database that provides information about the location, content, and bibliographic characteristics of a specific publication or part of it. The first legal act regulating the implementation of cataloguing in publications is the Law on Issuing Publications (Official Gazette of the RS, No. 37/91), and the Law on Library and Information Activities (Official Gazette of the RS, No. 34/94). According to Professional instruction on cataloguing (Official Gazette of the RS, No. 86/12), the CIP record is created for library and information material that is in the final stage of preparation for printing and publication and is published in paper or electronic form.

<sup>7</sup> The International Standard Reference Database UDCMRF (Universal Decimal Classification Master (Reference File)) is published by the UDC Consortium based in The Hague.

- Serija C (umetnost, sport, filologija, književnost) – radi na analitici članaka i priloga iz oblasti: prostornog planiranja i arhitekture, umetnosti (crtanja, slikarstva i dizajna, grafičke umetnosti i fotografije), kao i muzike, sporta, jezika i književnosti.

U skladu sa tim i Bibliografija članaka i priloga u serijskim publikacijama organizovana je u okviru tri zasebne celine, Serije A, B i C.

Svakako da tri zaposlena bibliotekara (koliko ih radi u svakoj od serija) ne mogu da u potpunosti ispune zahteve u smislu obrazovanja i poznavanja određenih stručnih oblasti. Posao sadržinske (stručne i predmetne) obrade članaka jeste jedan veoma zahtevan posao koji traži poznavanje širokog spektra različitih naučnih disciplina kako bi rad bio što sadržajnije i tačniji. Dodatnu odgovornost predstavlja i to što su članci vrlo precizna i usko specijalizovana baza iz koje se daljim istraživanjima i proširivanjem znanja dolazi do knjiga (posebno udžbenika i naučnih monografija), kao zaokružene celine jednog istraživačkog rada. Upravo zbog toga se sadržaj članaka mora precizno i tačno definisati, uz izbegavanje opštih UDK oznaka ili preširoko i neprecizno definisanih pristupnih tačaka.

Sa druge strane, neophodno je da klasifikator u svom radu ostane objektivan i neutralan, bez isticanja svog ličnog stava u odnosu na oblast koja se obrađuje. Ova objektivnost je posebno bitna u definisanju pojmova iz oblasti društvenih nauka (politike, istorije...), gde se često nailazi i na nerazumevanje samih autora ili izdavača, koji ponekad zahtevaju da se neka tema svrsta u deo koji odstupa od tog neutralnog stava koji se u katalogizaciji mora primeniti.

Na slične probleme nailazimo i u katalogizaciji i klasifikaciji jezika, posebno ako govorimo o jezicima bivše Jugoslavije. Najveći problem svakako predstavljaju nejasni kriterijumi u određivanju jezika kojim je publikacija napisana. Katalogizator često može da donese pogrešan zaključak na osnovu porekla autora, tj. mesta njegovog zaposlenja.

### 2.1. Izrada CIP-a i tekućih bibliografija

Narodna biblioteka Srbije ovlašćena je da, u skladu sa Zakonom o bibliotečkoj delatnosti (Народна скупштина Републике Србије, 2011a), izrađuje kataloški zapis u publikaciji – CIP (Cataloguing in Publication). Ukoliko izdavač želi da članci u časopisu budu nezavisno i objektivno klasifikovani u stručnu oblast u tekućoj bibliografiji Srbije (Članci i prilozi

Following the example of the former YUBIN, for easier organization and more efficient work performance, employees are divided into three groups based on their primary education and the type of field they work in:

- Series A (social sciences) – analysis of articles and contributions in the field of social sciences: librarianship, philosophy and religion, other social sciences (sociology, pedagogy, and education, law, social protection, military affairs, as well as geography and history).
- Series B (natural and applied sciences) – analysis of articles and contributions in the fields of computing, ecology, mathematics, physics and astrophysics, chemistry, biology, medicine, engineering, agriculture, household economics, traffic, chemical technology and technical sciences (mechanics, construction, traffic...), and
- Series C (art, sport, philology, literature) – analysis of articles and contributions in the fields of: spatial planning and architecture, art (drawing, painting and design, graphic art and photography), as well as music, sport, language and literature.

Accordingly, the Bibliography of articles and contributions in serial publications is organized into three separate units, Series A, B, and C.

Certainly, the three employed librarians (how many work in each of the series) cannot fulfil the requirements completely in terms of education and knowledge of certain professional areas. Especially because the job of classification of articles (UDC system and subject) is a very demanding job that requires knowledge of a wide range of different scientific disciplines in order to make the work as meaningful and accurate as possible. An additional responsibility is also the fact that articles are a very precise and narrowly specialized base from which further research and expansion of knowledge lead to books (especially textbooks and scientific monographs), as a rounded whole of research work. This is precisely why the content of the articles must be precisely and accurately defined while avoiding general UDC numbers or too broadly and imprecisely defined access points.

On the other hand, it is necessary for the classifier to remain objective and neutral in his work, without highlighting his personal attitude in relation to the field being processed. This objectivity is especially important in defining concepts from the field of social sciences (politics, history, etc.), where one of-

u serijskim publikacijama), vrši se klasifikacija po sistemu UDK, a odgovarajući UDK broj se štampa na početnoj strani članka, iznad naslova. Izdavači su dužni da pošalju kompletnu publikaciju, pripremljenu za objavljivanje (konačna verzija, prelomljen tekst bez ispravki i rukom ispisanih podataka). Časopis mora imati odgovarajući ISSN (Međunarodni standardni broj za serijske publikacije). Zajedno sa prelomom časopisa i dokazom o uplati, šalje se popunjen zahtev koji sadrži sve bitne podatke o časopisu (ISSN, naziv časopisa, godište, broj itd.). U zahtevu je obavezno navesti i godine rođenja svih autora članaka (ovi podaci se koriste za izradu normativnih datoteka za autore).<sup>7</sup> Kataloški zapis u publikaciji izrađuje se u skladu sa važećim međunarodnim standardima za bibliografski opis (ISBD (CP)), jedinstvenim kataloškim principima, sistemom Univerzalne decimalne klasifikacije (UDC),<sup>8</sup> pravilima za predmetnu klasifikaciju i jedinstvenim komunikacionim formatom za mašinski čitljivo katalogiziranje (UNIMARC). Kataloški zapis u publikaciji čini sastavni deo uzajamnog kataloga (COBIB.SR) i dostupan je svim korisnicima sistema. (Народна библиотека Србије, 2003)

Posle izrade CIP-a, izdavačima se šalje skraćeni format bibliografskog zapisa sa UDK brojevima, čime su ispunjeni uslovi da se časopis šalje u štampu, tj. objavi na sajtu. Ceo postupak slanja materijala se vrši elektronskim putem, odnosno mejlom. Uporedo sa izradom CIP zapisa za članke vrši se i izrada tekuće bibliografije. Selekcija časopisa koji ulaze u bibliografiju vrši se na osnovu više kriterijuma. Pre svega sastavni deo bibliografija su članci iz časopisa za koje je Narodna biblioteka Srbije (tj. Analitika članaka) radila CIP zapise. Sledeći kriterijum za izbor članaka koji će biti sastavni deo bibliografije je referisanost časopisa u WOS-u,<sup>9</sup> kao i kategorisanost časopisa od strane Ministarstva za

ten encounters misunderstandings on the part of the authors or publishers themselves, who sometimes demand that a topic be classified in a section that deviates from that neutral attitude that must be applied in cataloguing.

We have similar problems in the cataloguing and classification of languages, especially if we are talking about the languages of the former Yugoslavia. The biggest problem is definitely the unclear criteria for determining the language in which the publication was written. A cataloguer can often draw a wrong conclusion based on the origin of the author or his place of employment.

### 2.1. Creation of CIP and current bibliographies

The National Library of Serbia is authorized, in accordance with the Law on Library Activity (Народна skupština Republike Srbije, 2011a), to create a catalogue record in a publication – CIP (Cataloguing in Publication). If the publisher wants the articles in the journal to be independently and objectively classified in a professional field of the current bibliography of Serbia (Articles and appendices in serial publications), the classification is done according to the UDK system, and the corresponding UDC number is printed on the first page of the article, above the title. Publishers are obliged to send a complete publication, prepared for publication (final version, text with finished typography). The journal must have an appropriate ISSN (International Standard Number for Serial Publications). Along with a copy of the journal and proof of payment, a completed request containing all essential information about the journal (ISSN, name of the journal, year, issue, etc.) is sent to NLS. In the request, it is mandatory to state the year of birth of all the authors of the articles (this data is used to create authority files for authors).<sup>8</sup> The catalogue record in the publication is created in accordance with the current international standards for bibliographic description (ISBD (CP)), unique cataloguing principles, the Universal Decimal Classification (UDC)<sup>9</sup> system, subject

<sup>7</sup> U bibliotekarstvu, normativna kontrola je proces organizovanja bibliotekskog kataloga i bibliografskih podataka korišćenjem jednog zapisa (oznake) za svaki predmet. Imena ljudi, mesta, predmeta i pojmova standardizovana su u jednom konkretnom obliku. Naslov i drugi elementi opisa spojeni su u tzv. normativnu datoteku. U jednu takvu datoteku se unose i svi alternativni nazivi, pseudonimi i sva druga imena koja su u vezi sa određenim pojmom. S tim u vezi, normativne datoteke za autore sadrže pored imena i prezimena i sva druga imena (pseudonim, devojčako prezime autora...), kao i njegove bitne bibliografske podatke (godina rođenja, obrazovanje, mesto/mesta zaposlenja itd.).

<sup>8</sup> Univerzalna decimalna klasifikacija (UDK) je internacionalni sistem bibliotečke klasifikacije. To je višeznačajna klasifikacijska shema za sve oblasti ljudskog znanja i veoma sofisticirana alatka za indeksiranje i pretraživanje podataka. Od 1991. UDK je u vlasništvu i pod upravom UDC Consortiuma, neprofitnog međunarodnog udruženja izdavača sa sedištem u Hagu u Holandiji.

<sup>9</sup> Web of Science (prethodno poznat kao Web of Knowledge) je platforma sa plaćenim pristupom koja pruža pristup višestrukim bazama podataka o referencama i citatima iz akademskih časopisa, zbornika konferencija i drugih dokumenata u različitim akademskim disciplinama.

<sup>8</sup> In librarianship, normative control is the process of organizing the library catalogue and bibliographic data using one record (label) for each subject. Names of people, places, objects, and concepts are standardized in one concrete form. The title and other elements of the description are combined in the so-called normative file. All alternative names, pseudonyms, and all other names related to a specific term are also entered in one such file. In this regard, normative files for authors contain, in addition to first and last names, all other names (pseudonym, maiden name of the author...), as well as his essential bibliographic data (year of birth, education, place/places of employment, etc.).

<sup>9</sup> The Universal Decimal Classification (UDC) is a bibliographic and library classification representing the systematic arrangement of all branches of human knowledge organized as a coherent system in

prosvetu, nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije.<sup>10</sup> Dakle, kriterijum po kome se članci uvrštavaju u bibliografiju nije subjektivna odluka bibliotekara o oceni kvaliteta članka, nego ocenjeni kvalitet časopisa u kome se određeni članak objavljuje. U bibliografiju ulaze svi članci odabranog časopisa, bez obzira na to da li se radi o stranim ili domaćim autorima. Ono što se mora naglasiti jeste da su sve bibliografije selektivne, da u njih ne ulazi celokupna izdavačka produkcija jedne zemlje, već samo ograničeni broj publikacija, na osnovu kriterijuma koji su unapred određeni i dogovoreni.

Bibliografski podaci se obrađuju u skladu sa ISBD (CP) standardom.<sup>11</sup> Ovaj standard je usvojen od strane IFLA, a cilj je “obebeđivanje propisa za kompatibilnu deskriptivnu katalogizaciju u celom svetu, kako bi se unapredila razmena bibliografskih zapisa između nacionalnih bibliografskih agencija na međunarodnom nivou i u okviru bibliotečke i informacione zajednice” (IFLA, 2009). Svaka bibliografska jedinica sadrži ime (imena) autora, stvarni naslov i podnaslov članka, kao i lokacijske podatke (ISSN i naslov časopisa iz koga potiče članak, godinu izdavanja časopisa, godište, broj (sveske) i strane časopisa u okviru kojih se članak nalazi, kao i link ka punom tekstu, koji je danas sastavni deo velikog broja bibliografskih jedinica). Svi članci u bibliografiji su i sadržinski obrađeni, tj. sadržaj je prikazan kroz predmetnu odrednicu i UDK broj.

Bibliografske jedinice su poredane po sadržaju (na osnovu UDK broja), uz paralelno postizanje hronološkog i alfabetskog niza. U okviru svake bibliografije nalazi se i registar naslova, imenski i predmetni registar, kao i registar literature. Članci koji ulaze u bibliografiju se ili unose ili se preuzimaju iz uzajamne baze podataka.

Danas veliki broj časopisa izlazi i/ili u elektronskom obliku. Za sve njih su u okviru svake bibliografske jedinice prikazani i linkovi ka punom tekstu. Obično se kao relevantan izvor za ovo uzima ili SCIndeks baza<sup>12</sup> i/ili zvaničan sajt časopisa, tj. izdavača. U svakom bibliografskom zapisu se nalazi i DOI broj<sup>13</sup>

classification rules, and the unique communication format for machine-readable cataloguing (UNIMARC). The catalogue entry in the publication is an integral part of the mutual catalogue (COBIB.SR) and is available to all users of the system. (Narodna biblioteka Srbije, 2003).

After the creation of the CIP, the publishers are sent a shortened format of the bibliographic record with UDC numbers, which fulfils the conditions for the printing of the journal or publishing on the website. The entire process is done electronically, by email. With the creation of CIP records for articles, the creation of a current bibliography is also carried out. The selection of journals included in the bibliography is based on several criteria. First of all, an integral part of bibliographies are articles from journals for which the National Library of Serbia (i.e., Subject Analysis) made CIP records. The next criterion for the selection of articles that will be an integral part of the bibliography is the referencing of the journal in WOS,<sup>10</sup> as well as the categorization of journals by the Ministry of Education, Science, and Technological Development of the Republic of Serbia.<sup>11</sup> Therefore, the criterion by which articles are included in the bibliography is not the librarian's subjective decision about the article's quality assessment, but the quality of the journal in which the particular article is published. The bibliography includes all articles of the selected journal, regardless of whether they are written by foreign or domestic authors. What must be emphasized is that all bibliographies are selective, that they do not include the entire publishing output of a country, but only a limited number of publications, based on criteria that have been determined and agreed upon in advance.

Bibliographic data are processed in accordance with the ISBD (CP) standard.<sup>12</sup> This standard was adopted by the IFLA, and its aim is “to provide regulations for compatible descriptive cataloguing throughout the world, in order to promote the ex-

<sup>10</sup> Kategorizacija se vrši jednom godišnje i za domaće časopise se kao kriterijum uzimaju bibliometrijski pokazatelji, a za međunarodne časopise referisanost u međunarodnim citatnim bazama i to JCR (Journal Citation Report), tj. Web of Science.

<sup>11</sup> ISBD (CP) – International Standard Bibliographic Description for Serials and Other Continuing Resources.

<sup>12</sup> SCIndeks (srpski citatni indeks) je baza sa referisanim domaćim časopisima koji su kategorizovani kao periodične publikacije naučnog karaktera. U njoj se trenutno nalazi oko 300 časopisa sa oko 120.000 indeksiranih članaka.

<sup>13</sup> Digital Object Identifier (DOI) je jedinstveni, trajni identifikacioni broj za dokument koji je objavljen onlajn i služi za povezivanje bibliografskog zapisa i veb adrese, preko servisa “Crossref”.

which knowledge fields are related and interlinked. Since 1991, the UDC has been owned and managed by the UDC Consortium, a non-profit international association of publishers with headquarters in The Hague, Netherlands.

<sup>10</sup> Web of Science (formerly known as Web of Knowledge) is a paid access platform that provides access to multiple databases of references and citations from academic journals, conference proceedings, and other documents in various academic disciplines.

<sup>11</sup> Categorization will be done once a year, and for domestic journals, bibliometric criteria will be used indicators, and for international journals, referencing in international citation databases, namely JCR (Journal Citation Report), i.e., Web of Science.

<sup>12</sup> ISBD (CP) – International Standard Bibliographic Description for Serials and Other Continuing Resources

kao veza između bibliografskog zapisa i internetske stranice gde se određeni dokument nalazi.

Sve bibliografije se posle redakcije objavljuju na sajtu NBS-a, u delu za izdanja Narodne biblioteke Srbije.

Ovde treba napomenuti da se prema Pravilniku Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja o uređenju naučnih časopisa (Министерство просвете, науке и технолошког развоја, 2020) kao sastavni delovi naučnog članka, pored naslova, imena autora, kategorije članka, DOI broja itd., pominje i ispisivanje ključnih reči. Ovo je u direktnoj koliziji sa načinom rada Narodne biblioteke Srbije, gde pristupne tačke imaju prioritet nad ključnim rečima. Takođe se, prema ovom Aktu, ne traži UDK broj za stručni članak, već samo za naučni časopis. Ovo su svakako neki od problema koji bi trebalo da se razmatraju na sastancima sa predstavnicima nadležnog ministarstva kako bi proces izrade CIP zapisa za članke u nacionalnoj biblioteci bio usklađen sa Pravilnikom o kategorizaciji i rangiranju naučnih časopisa (što sada nije slučaj).

## 2.2. Bibliografija zbornika

Uporedo sa izradom CIP zapisa za članke iz serijskih publikacija, u Odseku analitike se rade CIP zapisi za članke iz zbornika. Ovi članci su dugi niz godina obrađivani u Odeljenju predmetnog i stručnog kataloga, odnosno Odeljenju autorskog kataloga (kasnije se ova dva odeljenja objedinjuju i postaju jedno, Odeljenje monografskih publikacija). Tada su članci iz zbornika obrađivani ne tako često, rađen je CIP za članke, a bibliografija nije objavljivana. Od 2016. godine članci za zbornike se unose i obrađuju u Odseku analitike članaka. Standard po kome se vrši izrada ovih članaka je isti kao i za članke iz serijskih publikacija, tj. ISBD (CP). Uporedo sa izradom CIP zapisa za članke iz zbornika, radi se i bibliografija ovih članaka.

Prvo izdanje bibliografije uređeno je i objavljeno početkom 2019. godine (za 2017. godinu). Od tada se svake godine objavljuje po jedna bibliografija članaka iz zbornika. Poslednja je objavljena 26. 4. 2023. godine (za 2021. godinu), a u toku je i uređivanje bibliografije članaka iz zbornika za 2022. godinu. U proseku za svaku godinu u objavljenoj bibliografiji se nalazi oko 1600 zapisa. Broj unetih članaka u COBIB.SR bazu za svaku godinu je daleko veći (prosečno oko 3000 članaka iz zbornika koji su uneti u uzajamnu bazu za svaku godinu), ali je samo jedan deo njih selektiran u bibliografiju, od strane uredni-

change of bibliographic records between national bibliographic agencies internationally and within the library and information community" (IFLA, 2009). Each bibliographic unit contains the name (names) of the authors, the actual title and subtitle of the article, as well as location data (ISSN and title of the journal from which the article originates, year of publication of the journal, number (volume) and pages of the journal in which the article is located, as well as a link to the text, which today is an integral part of a large number of bibliographic units). All articles in the bibliography are also processed in terms of content, i.e., the content is shown through the subject heading and the UDC number. The bibliographic units are ordered by content (based on the UDC number), with parallel achievement of chronological and alphabetical sequence. Within each bibliography, there is also a title register, a name, and subject register, as well as a literature register. Articles included in the bibliography are either entered or retrieved from a mutual database.

Today, a large number of journals are published in electronic form. For all of them, links to the full text are shown within each bibliographic unit. As a relevant source of data, it is usually taken, from either the SCIndex<sup>13</sup> database and/or the official website of the journal or publisher. In every bibliographic record, there is also a DOI number<sup>14</sup> as a link between the bibliographic record and the website where the particular document is located.

After editing, all bibliographies are published on the NLS website, in the section for publications of the National Library of Serbia.

It should be noted that according to the Rulebook of the Ministry of Education, Science and Technological Development on the organization of scientific journals (Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, 2020), the title, author's name, article category, DOI number, etc. are part of a scientific article as well as keywords. This is in direct conflict with the way the National Library of Serbia works, where access points have priority over keywords. Also, according to this Rulebook, the UDC number is not required for a professional article, but only for a scientific journal. These are certainly some of the problems that should be discussed

<sup>13</sup> SCIndex (Serbian citation index) is a database with referenced domestic journals that are categorized as periodical publications of a scientific nature. It currently contains about 300 journals with about 120,000 indexed articles.

<sup>14</sup> Digital Object Identifier (DOI) is a unique, permanent identification number for a document that has been published online and is used to link the bibliographic record and web address through the service "Crossref".

ka, a zatim objavljen na sajtu. Kriterijum po kome se vrši odabir je urađen CIP zapis za članke (oni čine i najveći deo bibliografije), a selekciju ostalih članaka, tj. zbornika čiji će članci ući u bibliografiju, vrši odgovorni urednik. On se menja za svako izdanje bibliografije zbornika i to je uvek neko od zaposlenih u Odseku za analitičku obradu članaka.

### 2.3. Izrada normativnih datoteka

Jedan od poslova koji je usko povezan i praktično čini sastavni deo izrade bibliografija, jeste i izrada normativnih datoteka za autore. Normativne datoteke za autore se rade u okviru CONOR baze,<sup>14</sup> koja je sastavni deo COBISS sistema. Ova normativna baza je formirana sa uniformno definisanim pristupnim tačkama, kao i varijante i povezane pristupne tačke i druge biografske podatke koje bliže opisuju autora, odnosno njegov rad. Prva faza u uspostavljanju normativne kontrole u Srbiji jeste uvođenje normativnih datoteka za lična imena autora. Ovaj projekat (koji je započeo 2006. godine) vrše Narodna biblioteka Srbije, Biblioteka Matice srpske i Univerzitetska biblioteka "Svetozar Marković" u saradnji sa Institutom informacijskih znanosti iz Maribora. Odrednice normativnih zapisa izrađuju se primenom nacionalnih kataloških pravila Eve Verone, *Pravilnik i priručnik za izradu abecednih kataloga. Dio 1. Odrednica i redalica*. Posle nekoliko faza testiranja, koje je u početku radio manji broj bibliotekara, od aprila 2019. godine u Srbiji počinje da radi baza CONOR.RS. Ona se razvija prema Uputstvima za normativne zapise i uputnice (GARR) u formatu COMARC/Normativni podaci. Ova integrisana baza koja je u korelaciji sa COMARC/Bibliografski podaci čini uzajamni elektronski katalog COBIB.SR. (Савић, 2012)

Kvalitet izrade datoteka se obezbeđuje kontrolisanim dodeljivanjem privilegija za rad sa normativnim zapisima, što podrazumeva da katalogizatori moraju da prođu određenu obuku. Svi zaposleni u bibliotekama u Srbiji koji imaju licencu (što podrazumeva da su uspešno završili ovaj kurs), izrađuju normativne datoteke za autore. U Odseku analitike članaka svih 10 bibliotekara rade kompletne normativne datoteke za autore, dok knjižničari imaju mogućnost kreiranja samo kratkih normativnih zapisa, koji podrazumevaju unošenje imena i prezimena autora, njihovih varijantnih imena, kao i godine ro-

at meetings with representatives of the competent ministry so that the process of creating CIP records for articles in the national library is harmonized with the Rulebook on categorization and ranking of scientific journals (which is not the case now).

### 2.2. Bibliography of the proceedings

Along with the preparation of CIP records for articles from serial publications, the Subject Analysis Subdepartment prepares CIP records for articles from proceedings. For many years, these articles were processed in the Department of Subject and System Classification Catalogue and the Department of the Author Catalogue (later these two departments were united and became one, the Department of Monographic Publications). At that time, the articles from the proceedings were not processed so often, the CIP for the articles was made, and the bibliography was not published. Since 2016, articles for proceedings have been entered and processed in the Subject Analysis Subdepartment. The standard by which these articles are produced is the same as for articles from serial publications, i.e., ISBD (CP). A bibliography of these articles is also being created.

The first edition of the bibliography was edited and published at the beginning of 2019 (for the year 2017). Since then, a bibliography of articles from the collection has been published every year. The last one was published on April 26, 2023 (for the year 2021), and editing of the bibliography of articles from the proceedings for the year 2022 is underway. On average, there are about 1,600 entries in the published bibliography each year. Number of articles entered in COBIB.SR database grows larger each year (on average, about 3,000 articles each year), but only part of them will be selected in the bibliography and published on the website. The criterion by which the selection is made is the CIP record for articles (they make up the largest part of the bibliography), and the selection of other articles, i.e., the proceedings whose articles will be included in the bibliography is done by the responsible editor. For each edition of the bibliography of the proceedings, a new editor is chosen and it is always one of the employees of the Subject Analysis Subdepartment.

### 2.3. Creation of authority file

One of the tasks that is closely related and practically constitutes an integral part of the creation of bibliographies, is the creation of authority files.

<sup>14</sup> CONOR je normativna baza imena autora (koji mogu biti osobe ili korporacije). Namenjena je normativnoj kontroli imena autora i zasniva se na vezi bibliografskih i normativnih zapisa. Conor baza pripada COBISS sistemu.

đenja i zaposlenje (koje je često navedeno u samim člancima).

Na osnovu uvida u bazu CONOR.RS, može se utvrditi da je u prve dve godine rada na normativnim datotekama (2019–2020) broj kreiranih normativnih datoteka mnogo veći od broja dopunjenih. Kasnije broj kreiranih počinje da opada, što je i logično, s obzirom na to da je najveći broj domaćih autora unet u prve dve godine. Može se reći da se danas unose samo oni autori koji nemaju veći broj objavljenih radova u stručnim časopisima u Srbiji, ili su to strani autori ili novi (“mladi”) istraživači. Takođe, ono što članke razlikuje od drugih publikacija jeste i veći broj autora. Ovo se posebno odnosi na članke iz prirodnih nauka. To je oduzimalo dosta vremena katalogizatorima, posebno u početku kada su se za skoro svakog autora otvarale normativne datoteke. Danas, posle skoro četiri godine rada na normativnim datotekama, situacija je mnogo bolja. Pre svega, veliki broj autora (posebno domaćih) je već unet u bazu, a povremeno se mogu naći i neki strani autori. Pošto je dogovoreno da se za strane autore (posebno za vanevropsko područje) rade samo kratki normativni zapisi, posao izrade bibliografije, a posebno CIP-a, umnogome je brži i efikasniji. O ovim problemima se često razgovaralo na sastancima u okviru Odseka za analitičku obradu članaka.

Authority files are created within the CONOR database,<sup>15</sup> which is an integral part of the COBISS system. This authority file is formed with uniformly defined access points, as well as variants and related access points and other biographical data that more closely describe the author and his work. The first stage in the establishment of normative control in Serbia is the creating authority file for the personal names of authors (author authority file). This project (which started in 2006) is carried out by the National Library of Serbia, the Matica Srpska Library, and the University Library in cooperation with the Institute of Information Sciences from Maribor. Author headings (for authority file) are created by applying the national cataloguing rules of Eva Verona, *Pravilnik i priručnik za izradu abecednih kataloga. Dio 1. Odrednica i redalica* (Handbook and manual for creating alphabetical catalogues. Part 1. Heading and entry word). After testing several phases, which were initially done by a small number of librarians, from April 2019 the CONOR base in Serbia has developed according to the Guidelines for Authorities Records and References (GARR) in the COMARC/Authorities files format. This integrated database which is correlated with COMARC/Bibliographic data forms the mutual electronic catalogue COBIB.SR. (Savić, 2012)

Tabela 1. Broj urađenih zapisa za članke za poslednje tri kalendarske godine<sup>15</sup>

| God.<br>Year | Kreiranih zapisa<br>Created records |                                                 | Redaktiranih<br>zapisa u NBS<br>Edited records in<br>NLS | Linkovi do punog<br>teksta<br>Links to full text |      | Članci iz<br>zbornika<br>Articles<br>from the<br>proceedings | CIP zapisi<br>CIP records | Normativne datoteke<br>Authority files |                      |
|--------------|-------------------------------------|-------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|------|--------------------------------------------------------------|---------------------------|----------------------------------------|----------------------|
|              | U NBS-u<br>In the<br>NLS            | Preuzeto sa<br>hosta<br>Downloaded<br>from host |                                                          | DOI                                              | URL  |                                                              |                           | kreirani<br>created                    | dopunjeni<br>updated |
| 2020.        | 9418                                | 2294                                            | 11554                                                    | 2895                                             | 6462 | 1988                                                         | 4279                      | 6578                                   | 2528                 |
| 2021.        | 9837                                | 2474                                            | 11343                                                    | 3570                                             | 6848 | 4832                                                         | 4376                      | 5731                                   | 2682                 |
| 2022.        | 8260                                | 2100                                            | 10566                                                    | 4070                                             | 6361 | 3579                                                         | 4211                      | 5860                                   | 2518                 |

Table 1. Number of records made for articles for the previous three years<sup>16</sup>

## 2.4. Revizija fonda

Pored gore navedenih poslova, Odsek za analitičku obradu članaka učestvuje i u drugim poslovima koji se vrše na nivou biblioteke. To je, između ostalog, i revizija fonda knjiga. Osnovni cilj revizije jeste utvrđivanje kvalitativnog i kvantitativnog stanja fonda. Revizija je regulisana Zakonom o bibliotečko-informacionoj delatnosti (Народна

The quality of file creation is ensured by only assigning trained cataloguers to work with normative records. In Serbian libraries, licensed employees (who have successfully completed this course) cre-

<sup>15</sup> Podaci iz tabele su zvanični izveštaji o radu odeljenja za date godine. Cifre su možda danas i neznatno promenjene zbog naknadne redakcije ili unosa novih zapisa.

<sup>15</sup> CONOR is an authority database containing author names (personal and corporate names). The CONOR database is intended for author authority control and is based on the connection between bibliographic and authority records. It is an integral part of the COBISS system.

<sup>16</sup> The data in the table are official reports on the work of the department for the given years. The numbers may have changed slightly today due to subsequent redactions or the entry of new records.

скупштина Републике Србије, 2011a) i Правилником о инвентарисању, обради, ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора, као и вођењу евиденције о библиотечко-информационој грађи и изворима (Министарство културе и информисања Републике Србије, 2013). Динамика којом се врши ревизија фонда се одређује на основу обима библиотечке грађе, и то:

- A) до 50.000 јединица библиотечке грађе у року од три године,
- B) до 150.000 јединица библиотечке грађе у року од четири године и
- C) до 300.000 јединица библиотечке грађе у року од пет година.

Библиотеке које имају преко 300.000 јединица библиотечке грађе редовну ревизију врше најмање једанпут у десет година. (Народна библиотека Србије, 1995)

У Народној библиотеци Србије ревизија фонда врши се у континуитету. Све књиге добијају инвентарни број и на њих се стављају налепнице са бар кодом. Велики број књига је у претходним процесима ревизије већ унет у базу, а оне које нису, сада се уносе, тј. формира се њихов библиографски запис. У оквиру Одељења серијских публикација, рад на ревизији фонда серијских публикација обавља само део запослених који иначе ради серијске публикације. У Одсеку аналитичке обраде чланака обавља се ревизија књижног фонда од 2017. године, а тај посао се ради и данас.

## 2.5. *Prevod UDK tablica*

Крајем 2018. године Народна библиотека је покренула пројекат превођења MRF UDK. У пројекту је учествовао и један број запослених у Народној библиотеци Србије, Библиотеци Матике српске и Универзитетској библиотеци "Светозар Марковић". Руководилац овог пројекта Ана Стевановић је колегиница која је и запослена у Одсеку за аналитичку обраду чланака. Посао превода је трајао непуне две године, а захваљујући заједничком залагању крајем 2019. године отвара се платформа Српски UDK онлајн. Платформа је на ћириличном писму, и као таква је јединствена у свету. Она омогућава детаљну претрагу UDK таблица било да је критеријум за претрагу рећ или број. У овом пројекту учествовали су скоро сви запослени у Одсеку за аналитичку обраду чланака, сходно свом образовању и пољу интересовања. Предност ове платформе је у томе да она не представља заокружену целину, већ флексибилан систем, где се UDK бројеви могу поправљати, а превод се може допуњавати или се неки појмови могу додатно

ате нормативне датотеке за ауторе. У Subject Analysis Subdepartment (NLS), сви 10 библиотекара раде на комплетним нормативним датотекама за ауторе, док 2 библиотекарска техничара имају опцију стварања само кратких датотека ауторитета, што подразумева уношење првог и последњег имена аутора, њихових варијантних имена, као и године рођења и запошљавања (што је често наведено у самим чланцима).

На основу увида у CONOR.RS базу података може се одредити да у прва два године рада на датотекама ауторитета (2019–2020), број створених датотека ауторитета је много виши од броја ажурираних. Након тога, број створених датотека ауторитета почео је да опада, док број ажурираних датотека ауторитета је порастао. То је логично, с обзиром да је највећи број домаћих аутора уведен у прва два године. Може се напоменути да датотеке ауторитета се стварају за ауторе који немају велики број публикација у домаћим списанима, за иностране ауторе, или за младе истраживаче. Такође, оно што разликује ове датотеке од осталих публикација је већи број аутора. То је често случај и за датотеке ауторитета у природним наукама. То је трајало много времена за каталогизаторе, посебно у почетку када су датотеке ауторитета створене за готово све ауторе.

Данас, након готово четири године рада на датотекама ауторитета, ситуација је много боља. Прво од свега, велики број аутора (посебно домаћих) већ је уведен у базу података, а понекад и неки инострани аутори могу бити пронађени.

Свакако је договорено да за иностране ауторе (посебно из ваневропског подручја) само кратке нормативне датотеке ауторитета се стварају, док се стварање библиографија, посебно CIP, ради много ефикасније. Овакви проблеми су често дискутовани на састанцима унутар Subject Analysis Subdepartment.

## 2.4. *The stock revision*

Subject Analysis Subdepartment такође учествује у другим задацима извршеним на нивоу библиотеке. То је, међу осталом, ревизија залиха. Ревизија залиха је почела у почетку 2013, први пут након пресељења Народне библиотеке у ново здање 1973. Главни циљ ревизије је одређивање квалитативног и квантитативног стања фонда. Ревизија је регулисана Законом о библиотекарству и информационој активности и Правилником о инвентару (Народна скупштина Републике Србије, 2011a), Обрадом, Аудитом, и Писањем извештаја о библиотекарству и информационој материјали и изворима

pojasniti i definisati. Na ovaj način svi brojevi su aktuelni u trenutku njihove provere, što nije bio slučaj sa štampanim oblikom UDK tablica.<sup>16</sup>

### 3. Rad u doba korone

Prvi slučaj Kovid-19 u Srbiji je zabeležen 6. 3. 2020. godine, a već 15. 3. 2020. godine je proglašeno vanredno stanje, koje je trajalo do 6. 5. 2020. godine. U cilju smanjenja rizika od širenja zaraze, svim zaposlenima u Narodnoj biblioteci Srbije omogućeno je obavljanje poslova van prostorija poslodavca (Влада Републике Србије, 2020). Pošto je u Odseku analitike članaka još ranije uvedena obaveza izdavača da svoj materijal šalju isključivo e-poštom, a i da im se na isti način šalje obrađeni materijal, proces izrade CIP-a se odvijao bez većih problema. Svi zaposleni su imali pristup aplikaciji COBISS, onlajn UDK tablicama i službenim mejlovima, tako da se ceo proces izrade CIP zapisa za članke odvijao gotovo nesmetano. Za ova dva meseca u Odseku za analitičku obradu članaka urađeno je oko 300 CIP zapisa za članke, a redaktirano je još oko 1000 bibliografskih zapisa za tekuće bibliografije. Posle dva meseca rada od kuće veliki broj zaposlenih se vratio na posao, ali i u naredne dve godine, proces rada se povremeno odvijao od kuće i sa manjim brojem zaposlenih u samoj zgradi (što je zavisilo od trenutne epidemiološke situacije). Određeni broj zaposlenih koji su predstavljali rizične grupe (dijabetičari, onkološki bolesnici...) imao je mogućnost rada od kuće skoro sve vreme trajanja pandemije.

### 4. Zaključak

Posle kratkog uvida u veliki deo rada Odseka analitike članaka, može se zaključiti da je posao izrade bibliografija dosta napredovao, da su bibliografski podaci postali mnogo sažetiji, a da u isto vreme pružaju mnogo više podataka i mogućnost lakšeg nalaženja željenih dokumenata. Za manje od dvadeset godina u Narodnoj biblioteci Srbije povećao se broj linkova ka punom tekstu, počela je primena normativnih datoteka za autore, a najavljuje se i početak rada na normativnim datotekama za predmetne odrednice. Sve ovo omogućava potpuniju i uniformniju izradu bibliografskih zapisa, što svakako korisnicima omogućava lakši pristup traženim podacima.

Ono što na kraju treba istaći je da je Odsek za ana-

es (Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije, 2013), as well as keeping records of library and information materials and sources. The dynamics by which the stock revision is carried out are determined based on the volume of library materials, namely:

- A) up to 50,000 units of library materials for three years,
- B) up to 150,000 units of library material for four years, and
- C) up to 300,000 units of library materials for five years.

Libraries that have more than 300,000 items of library materials are regularly audited at least once every ten years. (Narodna biblioteka Srbije, 1995)

In the National Library of Serbia, the revision stock is carried out continuously. All books are given an inventory number and stickers with a barcode are placed on them. A large number of books have already been entered into the database in previous revision processes, and those that were not are now being entered, and their bibliographic record is formed. Within the Department of Periodicals, work on the revision of the periodical fund is performed only by a part of the employees who normally work with periodicals. The Subject Analysis Subdepartment has been auditing the book fund since 2017, and that work is still being done.

### 2.5. Translation of UDC Tables

At the end of 2018, the National Library, NLS, launched a project to translate the MRF UDC. A number of employees of the National Library of Serbia, the Matica Srpska Library, and the "Svetozar Marković" University Library participated in the project. The manager of this project, Ana Stevanović, is a colleague who is also employed in the Subject Analysis Subdepartment. The translation work lasted less than two years, and thanks to this joint effort, the Serbian UDC online platform was opened at the end of 2019. The platform is written in the Cyrillic script, and as such is unique in the world. It enables a detailed search of UDC tables, whether the search criteria are a word or a number. Almost all employees of the Subject Analysis Subdepartment participated in this project, according to their education and field of interest. The advantage of this platform is that it is a flexible system where UDC numbers can be corrected, the translation can be supplemented or some terms can be further clarified and defined. In this way, all numbers are current

<sup>16</sup> Poslednji broj UDK tablica izašao je iz štampe još 2004. godine. Izdao ga je JUBIN, a mnogi brojevi iz tih tablica su dugi niz godina korišćeni, i pored toga što se znalo da se više ne koriste u novijim izdanjima UDK tablica koje su prevedene i štampane u drugim državama.

litičku obradu članaka jedna kompaktna celina, sačinjena od složne grupe ljudi, koji dugo godina rade i sarađuju. Za sve ove godine zajedno smo prošli niz srećnih i manje srećnih trenutaka. Solidarnost i empatija se naročito istakla u poslednje tri godine, kada je nekoliko kolega bilo na dužim bolovanjima, a neki su nas, na žalost, i napustili. I pored svih neđaća, ova grupa ljudi nastavlja da se suočava sa novim izazovima unapređujući svoj rad, dok sa druge strane korisnicima omogućava lakši način za dobijanje traženih informacija, kao i potpuniji materijal.

at the time of their verification, which was not the case with the printed form of the UDC table.<sup>17</sup>

### 3. Work in the age of corona

The first case of Covid-19 in Serbia was recorded on March 6, 2020, and already on March 15, 2020 a state of emergency was declared, which lasted until May 6, 2020. In order to reduce the risk of the spread of infection (Vlada Republike Srbije, 2020), all employees of the National Library of Serbia are allowed to work remotely. Since in the Subject Analysis Subdepartment, the obligation of publishers to send their material exclusively by e-mail was introduced even earlier, and the processed material is also sent to them in the same way, the process of creating the CIP took place without major problems. All employees had access to the COBISS application, online UDC tables, and official emails, the entire process of creating CIP records for articles went almost smoothly. In these two months, the Subject Analysis Subdepartment made about 300 CIP records for articles, and another 1,000 bibliographic records for current bibliographies were edited. After two months of working from home, a large number of employees returned to work, but in the following two years, the work process was occasionally remote and with a smaller number of employees in the building itself (which depended on the current epidemiological situation), while a certain number of employees representing risk groups (diabetics, oncology patients...) had the option of working from home for the duration of the pandemic.

### 4. Conclusion

After a brief insight into a large part of the work of the Subject Analysis Subdepartment, it can be concluded that the work of creating bibliographies has progressed a lot, that bibliographic data has become much more concise, and that at the same time, they provide much more data and the possibility of easier finding of the desired documents.

In less than twenty years in the National Library of Serbia, the number of links to the full text has increased, the application of normative files for authors has begun, and the start of work on normative files for subject headings is also announced.

All this enables a more complete and uniform cre-

<sup>17</sup> The last number of UDC tables was printed back in 2004. It was published by YUBIN, and many of the numbers from those tables were used for many years, despite the fact that they were known to no longer be used in newer editions of UDC tables that were translated and printed in other countries.

ation of bibliographic records, which certainly enables users to access the requested data more easily. What should be emphasized at the end is that the Subject Analysis Subdepartment is a compact entity, made up of a cohesive group of people who have been working and collaborating for many years. For all these years, we have gone through a series of happy and less happy moments together. Solidarity and empathy stood out, especially in the last two

years when several colleagues were on long-term sick leave, and some, unfortunately, left us. Despite all the adversities, this group of people continues to face new challenges by improving their work, while on the other hand, it provides users with an easier way to get the required information as well as more complete material.

## Bibliografija

- Aagaard, H. (2014, December). *IFLA Classification & Indexing Section Newsletter*. IFLA. <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/classification-and-indexing/newsletters/ci-newsletter-50.pdf>.
- Влада Републике Србије. (2020). Уредба о организовању рада послодавца за време ванредног стања. *Службени гласник РС*, бр. 31/2020. <http://www.ckos.rs/uredba-o-organizovanju-rada-poslodavaca-za-vreme-vanrednog-stanja-na-snazi-od-16-03-2020-godine>. (30. 4. 2023)
- Vraneš, A. (2010). *Osnovi teorije i istorije bibliografije*. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet – Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske.
- IFLA. (2009). *Međunarodni standardni bibliografski opis (ISBD)*. Prev. Ana Savić, Redakcija prev. Vesna Injac. Beograd: Narodna biblioteka Srbije.
- Lubas, R., & Koskas, M. (2022). *Common Practices for National Bibliographies in the Digital Age*. International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA).
- Madžarac, V. (2002). *Prilog bibliografiji radova o raspadu Jugoslavije objavljenih u jugoslovenskim časopisima i zbornicima (period 1989–2002)*. Beograd: Narodna biblioteka Srbije.
- Министарство културе и информисања Републике Србије. (2013). Правилник о ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора. *Службени гласник РС*, бр. 47/13. <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2013/47/1/reg>.
- Министарство просвете, науке и технолошког развоја. (2020). *Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа*. *Службени гласник РС*, бр. 159. <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2020/159/19/reg>. (3. 4. 2023)
- Народна библиотека Србије. (1995). Упутство о ревизији и отпису библиотечке грађе. *Службени гласник РС*, бр. 25/95. <http://demo.paragraf.rs/>

## Bibliography

- Aagaard, H. (2014, December). *IFLA Classification & Indexing Section Newsletter*. IFLA. <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/classification-and-indexing/newsletters/ci-newsletter-50.pdf>.
- Filipi-Matunović, S. (2010). Virtuelna biblioteka Srbije. *Kultura: časopis za teoriju i sociologiju kulture i kulturnu politiku* 129, 91-105. [https://www.researchgate.net/publication/244485298\\_Virtuelna\\_biblioteka\\_Srbije](https://www.researchgate.net/publication/244485298_Virtuelna_biblioteka_Srbije)
- IFLA. (2009). *Međunarodni standardni bibliografski opis (ISBD)*. Prev. Ana Savić, Redakcija prev. Vesna Injac. Beograd: Narodna biblioteka Srbije.
- Lubas, R., & Koskas, M. (2022). *Common Practices for National Bibliographies in the Digital Age*. International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA).
- Madžarac, V. (2002). *Prilog bibliografiji radova o raspadu Jugoslavije objavljenih u jugoslovenskim časopisima i zbornicima (period 1989–2002)*. Beograd: Narodna biblioteka Srbije.
- Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije. (2013). *Pravilnik o reviziji i otpisu bibliotečko-informacione građe i izvora*. Službeni glasnik RS, br. 47/13. <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2020/159/19/reg>. (10. 5. 2023)
- Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja. (2020). *Pravilnik o kategorizaciji i rangiranju naučnih časopisa*. Službeni glasnik RS, br. 159. <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2020/159/19/reg>.
- Narodna biblioteka Srbije. (1995). Uputstvo o reviziji i otpisu bibliotečke građe. *Službeni glasnik RS*, br. 25/95. [http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/2003\\_03/t03\\_0109.htm](http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/2003_03/t03_0109.htm). (4. 8. 2022)
- Narodna biblioteka Srbije. (2003). Stručno uputstvo za katalogizaciju u publikaciji (CIP). *Službeni glasnik RS*, br. 99/2003, 74/2008 i 120/2008. <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/drugeorganizacije/uputstvo/2003/99/1>. (23. 4. 2023)

- demo/combined/Old/t/t2003\_03/t03\_0109.htm. (4. 8. 2022)
- Народна библиотека Србије. (2003). Стручно упутство за каталогизацију у публикацији (CIP). *Службени гласник РС*, бр. 99/2003, 74/2008 и 120/2008. <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/drugeorganizacije/uputstvo/2003/99/1>.
- Народна библиотека Србије. (2019). *Правилник о организацији и систематизацији послова у Народној библиотеци Србије*. Београд. <https://nb.rs/organizaciona-struktura>. (23. 4. 2023)
- Народна скупштина Републике Србије. (2011а). Закон о библиотечко-информационој делатности. *Службени гласник РС*, бр. 52/11 и 78/2021. [https://nb.rs/wp-content/uploads/2021/09/zakon\\_bibliotecka\\_delatnost.pdf](https://nb.rs/wp-content/uploads/2021/09/zakon_bibliotecka_delatnost.pdf). (15. 5. 2020)
- Народна скупштина Републике Србије. (2011б). Закон о обавезном примерку публикација. *Службени гласник РС*, бр. 52/11 и 13/2016. [https://www.paragraf.rs/propisi/zakon\\_o\\_obaveznom\\_primerku\\_publicacija.html](https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_obaveznom_primerku_publicacija.html). (23. 4. 2023)
- Савић, А. (2012). Нови међународни каталошки правилник или пут ка апстрактној каталогизацији. *Читалиште 21(21)*, 73-77. [https://citaliste.rs/casopis/br21/savic\\_ana.pdf](https://citaliste.rs/casopis/br21/savic_ana.pdf).
- Simić, N. (2021). Каталогизација у публикацији (CIP) у Народној библиотеци Србије (1986–2021). *Bosniaca: časopis Nacionalne i univerzitetske biblioteke Bosne i Hercegovine* 26(26), 46-51. <https://doi.org/10.37083/bosn.2021.26.46>.
- Стевановић, А. (2019). Класификовати у корак са временом: ажурирање Универзалне децималне класификације на српском језику. *Гласник Народне библиотеке Србије* 18(21), 29-44. <https://nb.rs/glasnik-nbs/>
- Тасић, Т. (2015). Нормативна контрола и нормативне листе личних имена: успостављање нормативне датотеке личних имена у Србији. *Гласник Народне библиотеке Србије* 17(1), 7-14. <https://nb.rs/glasnik-nbs/>.
- Угричић, С. (2002). ЈУБИН – статус и перспектива. *Гласник Народне библиотеке Србије* 4(1), 307-317.
- Укропина, V., и Рафа, К. (2018). Прелазак на каталогизацију са нормативном контролом личних имена. *Годишњак Библиотеке матице српске*, 88-102.
- Filipi-Matunović, S. (2010). Virtuelna библиотека Србије. *Kultura: časopis za teoriju i sociologiju kulture i kulturnu politiku* 129, 91-105. Verona, E. (1983). *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Dio 2, Kataložni opis*. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo. [https://www.researchgate.net/publication/244485298\\_Virtuelna\\_biblioteka\\_Srbije](https://www.researchgate.net/publication/244485298_Virtuelna_biblioteka_Srbije).
- Народна библиотека Србије. (2019). *Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova u Narodnoj biblioteci Srbije 2019*. Beograd. <https://nb.rs/organizaciona-struktura> (23. 4. 2023)
- Народна скупштина Републике Србије. (2011а). Закон о библиотечко-информационој делатности. *Службени гласник РС*, бр. 52/11 и 78/2021. [https://nb.rs/wp-content/uploads/2021/09/zakon\\_bibliotecka\\_delatnost.pdf](https://nb.rs/wp-content/uploads/2021/09/zakon_bibliotecka_delatnost.pdf). (15. 5. 2020)
- Народна скупштина Републике Србије. (2011б). Закон о обавезном примерку публикација. *Службени гласник РС*, бр. 52/11 и 13/2016. [https://www.paragraf.rs/propisi/zakon\\_o\\_obaveznom\\_primerku\\_publicacija.html](https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_obaveznom_primerku_publicacija.html). (23. 4. 2023)
- Savić, A. (2012). Novi međunarodni kataloški pravilnik ili put ka apstraktnoj katalogizaciji. *Čitalište 21(21)*, 73-77. [https://citaliste.rs/casopis/br21/savic\\_ana.pdf](https://citaliste.rs/casopis/br21/savic_ana.pdf).
- Simić, N. (2021). Каталогизација у публикацији (CIP) у Народној библиотеци Србије (1986–2021). *Bosniaca: časopis Nacionalne i univerzitetske biblioteke Bosne i Hercegovine* 26(26), 46-51. <https://doi.org/10.37083/bosn.2021.26.46>.
- Stevanović, A. (2019). Klasifikovati u korak sa vremenom: ažuriranje Univerzalne decimalne klasifikacije na srpskom jeziku. *Glasnik Narodne biblioteke Srbije* 18(21), 29-44. <https://nb.rs/glasnik-nbs/>.
- Tasić, T. (2015). Normativna kontrola i normativne liste ličnih imena: uspostavljanje normativne datoteke ličnih imena u Srbiji. *Glasnik Narodne biblioteke Srbije* 17(1), 7-14. <https://nb.rs/glasnik-nbs/>.
- Ugričić, S. (2002). JUBIN – status i perspektiva. *Glasnik Narodne biblioteke Srbije* 4(1), 307-317.
- Ukropina, V., & Rafa, K. (2018). Prelazak na katalogizaciju sa normativnom kontrolom ličnih imena. *Godišnjak Biblioteke matice srpske*, 88-102.
- Verona, E. (1983). *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Dio 2, Kataložni opis*. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo.
- Vlada Republike Srbije. (2020). *Uredba o organizovanju rada poslodavca za vreme vanrednog stanja. Službeni glasnik RS*, br. 31/2020. <http://www.cekos.rs/uredba-o-organizovanju-rada-poslodavca-za-vreme-vanrednog-stanja-na-snazi-od-16-03-2020-godine>. (30. 4. 2023)
- Vraneš, A. (2010). *Osnovi teorije i istorije bibliografije*. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet – Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske.